

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย บุคลากรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ สาขาอำเภอ แม่แจ่ม สาขาอำเภอ เชียงดาว สาขาอำเภอ พร้าว รวมจำนวน 6 คน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว รวมจำนวน 120 คน วิธีการวิเคราะห์ผู้ศึกษาใช้สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษา การแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผล การศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง 3 ข้อ ได้ดังนี้

5.1.1 การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร จากการสัมภาษณ์บุคลากรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทั้ง 3 สาขา คือ อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว พบว่า ทั้ง 3 สาขา มีบุคลากรที่ รับผิดชอบงานด้านการแทรกแซงราคาข้าวโพดโดยตรง คือ ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ โดย บทบาทและความรับผิดชอบในการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีบทบาทหน้าที่ใน การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้รับทราบเกี่ยวกับการซื้อขาย ประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดำเนินการให้เกษตรกรซื้อประกันความเสี่ยง โดยเกษตรกรต้องมา ขึ้นทะเบียนกับ ธ.ก.ส. การจัดทำประชาคม เพื่อรับรองการผลิตของเกษตรกร โดยมีคณะกรรมการ ระดับตำบล ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกันดำเนินงานทำความเข้าใจและแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการประกัน หลังจากนั้นจะมีการดำเนินการทำสัญญาประกันราคาขั้นต่ำในช่วงฤดูกาล

เพาะปลูกกับ ธ.ก.ส. เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาประกัน ก็จะดำเนินการทำการซื้อขายปกติตามราคาตลาด หากราคาขายในตลาดต่ำกว่าราคาประกัน เกษตรกรจะได้รับเงินส่วนต่าง

สำหรับเกณฑ์ในการใช้คำนวณ ราคาประกันจะพิจารณาจากราคาก่อนฤดูการเพาะปลูก ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรบวกกำไรที่เกษตรกรสามารถอยู่ได้ โดยให้เกษตรกรรายครัวเรือนใช้สิทธิเพื่อขอรับเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาดอ้างอิงได้ตามฐานความคิดในการจ่ายเงินชดเชยในปริมาณที่ผลิตได้จริง แต่ไม่เกินครัวเรือนละ 20 ตัน ราคาประกันกำหนดราคาประกันข้าวโพดเมล็ดความชื้น 14.5% กก.ละ 7.10 บาท

การขอรับเงินชดเชยส่วนต่างราคา เกษตรกรรายครัวเรือนที่ทำสัญญาขอรับเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาประกันกับราคาตลาดอ้างอิงตามปริมาณที่ทำสัญญาประกันราคากับ ธ.ก.ส. ทั้งนี้ ต้องไม่เกินครัวเรือนละ 20 ตัน และตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา และธ.ก.ส. จ่ายเงินชดเชยส่วนต่างราคาระหว่าง ราคาประกันและราคาตลาดอ้างอิงให้แก่เกษตรกรภายใน 3 วันทำการ

สถานการณ์การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า พื้นที่อำเภอแม่แจ่มภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 4,382 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 4,323 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอแม่แจ่มในปีการผลิต 2552/2553 มีทั้งสิ้นประมาณ 83,000 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตรวม 40,938 ตัน

พื้นที่อำเภอเชียงดาวภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 3,550 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 3,346 คน คิดเป็นร้อยละ 94.3 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอเชียงดาวในปีการผลิต 2552/2553 รวมมีทั้งสิ้นประมาณ 27,500 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตรวม 14,040 ตัน

พื้นที่อำเภอเชียงดาวภาพรวมปีการผลิต 2552 /2553 มีจำนวนเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 942 คน มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประกันราคา จำนวน 865 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอเชียงดาวในปีการผลิต 2552/2553 รวมมีทั้งสิ้นประมาณ 6,782 ไร่ และมีปริมาณผลผลิตรวม 3,391 ตัน

ทั้งนี้ทั้ง 3 อำเภอ มีการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในหนึ่งปีการผลิตเพียงจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น ราคาประกันขั้นต่ำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ที่ราคาภิโกรมละ 7.10 บาท และชนิดเมล็ดความชื้นไม่เกิน 14% สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดในปีการผลิต 2552/2553 โดยอำเภอแม่แจ่ม จำนวน 5.9 ล้านบาท อำเภอเชียงดาว จำนวน 5.2 ล้านบาท และอำเภอพร้าว จำนวน 4.8 ล้านบาท

ความคิดเห็นต่อโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของเจ้าหน้าที่ของธ.ก.ส. มีความคิดเห็นว่า โครงการประกันราคาข้าวโพดของรัฐบาล ในปีการผลิต 2552/2553 เป็นนโยบายในการหาเสียงของรัฐบาล เพื่อสร้างความขึ้นชอบให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ปัญหาการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นประเด็นปัญหาที่เกษตรกรส่วนใหญ่เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐ และรัฐบาลให้เข้ามาแก้ไข ช่วยเหลือเป็นประจำทุกปี ซึ่งในปีการผลิต 2552/2553 ถือได้ว่า โครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้สร้างความพึงพอใจแก่เกษตรกรอย่างมาก

สำหรับการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถือได้ว่ามีข้อดี คือ ขั้นตอนไม่ซับซ้อน เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และแน่นอน ไม่ต้องเก็บรักษาสินค้าและแปรรูปผลผลิต ป้องกันการทุจริต และป้องกันการสวมสิทธิ เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันมีผลเสียคือ รัฐบาลใช้งบประมาณชดเชยส่วนต่างราคามากหากราคาตลาดต่ำกว่าราคาประกัน และมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน หากรัฐบาลไม่มีการตรวจสอบควบคุมที่รัดกุม โดยเฉพาะการลงทะเบียนเกษตรกรที่อาจมีการสวมสิทธิได้

ความคิดเห็นต่อความสำเร็จของโครงการประกันราคา พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นว่า โครงการประกันราคาประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี เพราะได้สร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรได้ โดยโครงการประกันราคาทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในรายได้จากการขายผลผลิตว่ามีความแน่นอน มีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันราคาอ้างอิงที่รัฐบาลกำหนด รัฐบาลควรกำหนดจากต้นทุนการผลิตจริงของเกษตรกร

สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปีการผลิตต่อไป ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่า ควรมีการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดต่อไป เนื่องจากโครงการประกันราคาข้าวโพดสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี เกษตรกรไม่ต้องขาดทุนจากการทำไร่ข้าวโพด และมั่นใจได้ว่าการขายผลผลิตข้าวโพดจะมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและแน่นอน

5.1.2 ปัญหาและอุปสรรค การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

ปัญหาการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของ ธ.ก.ส. พบว่า ขาดแคลนงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างทั่วถึง และมีอัตรากำลังบุคลากรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน

สำหรับประเด็นปัญหาที่เกิดจากเกษตรกร พบว่า เกษตรกรบางส่วนยังไม่รู้และเข้าใจในหลักการและขั้นตอนการดำเนินโครงการประกันราคา บางรายแจ้งกรรมสิทธิ์การเพาะปลูก

ข้าวโพดมากเกินไปจริง ไม่มีเอกสารสิทธิรับรองการเพาะปลูกข้าวโพด ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เสนอแนะว่า รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้มงวดและมาตรการที่ชัดเจนในการกำกับ ควบคุม และตรวจสอบการดำเนินโครงการประกันราคา มีการจัดตั้งองค์กรกลางในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินโครงการประกันราคา มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการประกันราคาอย่างเพียงพอ และมีการจัดทำประชาคมระดับหมู่บ้าน และตำบล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการประกันราคา

5.1.3 ทักษะคติและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2552/2553

ข้อมูลผลกระทบ ทักษะคติและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ใช้เก็บแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 120 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 50 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน และมีแหล่งรายได้จากการทำไร่ข้าวโพด

สภาพการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาเป็น ระยะเวลาระหว่าง 6 – 10 ปี มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไม่เกิน 10 ไร่ รายได้จากการขายข้าวโพดต่อปีการผลิต ไม่เกิน 30,000 บาท เหตุผลที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพราะเป็นพืชที่ปลูกดั้งเดิม และขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น

ปัญหาในการทำไร่ข้าวโพดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านผลผลิตออกมาน้อย รองลงมาคือ ปัญหา ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น และแมลงศัตรูพืช กัดกินทำลายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ปัญหาทางการตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหา ราคาขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำ และปัญหาการเงินพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มี ปัญหาการเป็นหนี้ เพราะขายผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ไม่คุ้มทุน

สำหรับความเพียงพอของรายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในครัวเรือนแต่ไม่เหลือเก็บออม

ทัศนคติและความพึงพอใจต่อมาตรการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล และผลจากการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลต่อเกษตรกร ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า ในด้าน การรับรู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่รู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้าง ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการประกันราคาของหน่วยงานรัฐ แต่ขณะเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ เรียกร้องให้หน่วยงานรัฐเข้ามาแก้ไขปัญหาการเพาะปลูก การจำหน่าย ราคาขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เหตุผลสำคัญที่ส่งผลให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพราะเห็นว่าทำให้ได้รายเพิ่มขึ้น อีกทั้งเห็นว่าโครงการประกันราคาส่งผลดีต่อเกษตรกร เพราะได้เงินแน่นอน ขั้นตอนไม่ซับซ้อน และไม่ต้องเก็บสินค้าและแปรรูปผลผลิต นอกจากนี้เห็นด้วยต่อการที่รัฐบาลได้ดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพราะเห็นว่าโครงการประกันราคาจะทำให้รายได้ของเกษตรกรจากการทำไร่ข้าวโพดมากยิ่งขึ้น ลดปัญหาการสวมสิทธิ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และกลไกตลาดไม่ถูกบิดเบือน

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแหล่งราคาอ้างอิงที่เหมาะสมต่อการกำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่ากำหนดราคาประกันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลควรกำหนดจากราคาค้นทุนการผลิตของเกษตรกร

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าขั้นตอนวิธีการดำเนินงานประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไม่ยุ่งยาก เข้าใจง่าย และเกษตรกรส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นหลังจากที่ภาครัฐดำเนินโครงการประกันราคา

ความพึงพอใจกับส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนต่างของราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่รัฐบาลกำหนด โดยเห็นว่า ทำให้เกษตรกรได้จำนวนเงินส่วนต่างที่แน่นอน รวดเร็ว และได้เงินโดยตรงหากราคาซื้อขายต่ำกว่าราคาประกัน นอกจากนี้เกษตรกรยังมี ความพึงพอใจโดยรวมต่อการดำเนินงานแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล

ผลการดำเนินโครงการประกันราคาที่มีต่อเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่า โครงการประกันราคาส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอันดับแรกเกษตรกรเห็นว่า โครงการประกันราคาส่งผลให้เกษตรกร ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อ-ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือ ทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และได้ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในราคาสูง มีทางเลือกในการขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิตต่อไป พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรมีการดำเนินการ แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในฤดูกาลผลิตต่อไป เพราะช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจว่า การขายผลผลิตในฤดูกาลต่อไปจะมีรายได้ดี ไม่ต้องกังวลต่อราคาข้าวโพด และป้องกันปัญหาการสวมสิทธิ์

ในด้านปัญหาและอุปสรรค การเข้าร่วมโครงการ แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่รู้และเข้าใจในหลักการ และขั้นตอนการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือ การจ่ายส่วนต่างมีความล่าช้า และปัญหาการทุจริตในแต่ละขั้นตอนการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

จากปัญหาดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เสนอแนะ การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง "ไว้ว่า ราคาส่วนต่างควรกำหนดให้เหมาะสมกับต้นทุนการผลิต ความพอเพียงต่อการดำรงชีพของเกษตรกร มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการประกันราคาให้เกษตรกรได้รับทราบอย่างทั่วถึง ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดราคาส่วนต่างหรือร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการประกันราคา และควรเข้ามาตรวจสอบ ควบคุมการลงทะเบียนของเกษตรกรอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ และรายชื่อกู้ยืมของเกษตรกร

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการประกันราคายังไม่รู้เข้าใจในหลักการดำเนินโครงการประกันราคาอย่างเพียงพอ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง มีเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับโครงการประกันราคาให้เกษตรกรได้อ่านและศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการประกันราคา

2) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดบางรายมีรายชื่อกู้ยืม ทำให้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ฯ ดังนั้น ธ.ก.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรเป็นการพิเศษ หากความผิดพลาดเกิดจากการดำเนินการของ ธ.ก.ส.

3) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรบางรายไม่มีเอกสารรับรองการเพาะปลูก ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการประกันราคาได้ ธ.ก.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีผ่อนผัน

หลักเกณฑ์ให้เกษตรกรกลุ่มนี้ได้รับการเข้าร่วมโครงการฯ เช่น ให้มีบุคคลค้ำประกันการเพาะปลูก ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับเกษตรกร เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถออกหนังสือรับรองว่ามีพื้นที่การเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ เป็นต้น

4) จากการศึกษาพบว่า การดำเนินโครงการประกันราคา ยังคงมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอยู่ ดังนั้นรัฐบาลควรมีมาตรการที่เด็ดขาด เคร่งครัด ที่สามารถตรวจสอบ ควบคุมการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรยังไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินแนวทางการดำเนินโครงการประกันราคา ตลอดจนการกำหนดราคาส่วนต่าง ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดให้มีช่องทางสำหรับให้เกษตรกร ได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษากครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเฉพาะเจาะจงในประเด็นปัญหาการดำเนินโครงการประกันราคาของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก จากผลการวิจัยค้นพบว่า การดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดยังมีปัญหาการทุจริต ปัญหาการสวมสิทธิ์ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการทุจริตโครงการประกันราคา ว่าเกิดจากสาเหตุ ปัจจัยใด ตลอดจนมีช่องทางใดที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้เกิดความโปร่งใส ปราศจากการทุจริต คอร์รัปชัน ตลอดจนส่งผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน